

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

NARBHUTPARITAT JOURNAL

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2566 Vol. 15 No. 2 May – August 2023

Received: August 5, 2022

Revised: August 14, 2023

Accepted: August 19, 2023

ความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาเส ตำบลนาเกาะ อำเภอดงช้าง จังหวัดนครศรีธรรมราช

Parents' Information Needs for Teaching and Learning Management under the
Situation of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Outbreak:
A Case Study of Ban Na Se School, Nakacha Subdistrict, Chawang District,
Nakhon Si Thammarat Province

กมลวรรณ ศรีอักษร

ปรียานุช จักรมานนท์

ศิริญาพร ปรีชา*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: Siriaporn_pre@nstru.ac.th

Kamonwan Sriaksorn

Preeyanuch Jakmanon

Siriaporn Preecha*

Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ ศึกษาความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาเส ตำบลนาเกาะ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครราชสีมา เป็นวิจัยผสมผสานรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 68 คน และสัมภาษณ์ 36 คน ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศในด้านลักษณะสารสนเทศ ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$) รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาสารสนเทศ ระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) และด้านแหล่งสารสนเทศ ระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.35$) ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีบทบาทหลักในการสอนการบ้านให้บุตรหลานจึงต้องการสารสนเทศที่เป็นเนื้อหาการเรียนหรือคู่มือการสอนการบ้าน และต้องการอาสาสมัครเพื่อสอนหนังสือตามบ้านให้นักเรียนที่มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้ ความพร้อมทางอุปกรณ์มือถือสมาร์ทโฟนที่สามารถเรียนออนไลน์แต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกัน ในครอบครัวที่มีความพร้อมสามารถใช้ไลน์และยูทูปเป็นหลักในการเรียนออนไลน์ ในขณะที่การเรียนแบบออนดีมานด์ทางช่อง DLTV พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ เนื่องจากการข้อจำกัดทางอุปกรณ์และการเข้าถึง ผู้ปกครองส่วนใหญ่สะดวกกับการเรียนแบบออนแฮนด์มากกว่าแบบออนไลน์และออนดีมานด์ นอกจากนี้ ลักษณะของสารสนเทศที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นตรงกันคือ ความต้องการสารสนเทศที่มีลักษณะทันสมัย มีปริมาณที่เหมาะสม ตรงตามความต้องการ สะดวกและง่ายต่อการเข้าถึงและใช้งาน เพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันให้แก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

คำสำคัญ: ความต้องการสารสนเทศ; ผู้ปกครอง; การจัดการเรียนการสอน; โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

This research article is a combined research collecting quantitative and qualitative data. A questionnaire was obtained from a sample of 68 students' parents and 36 interviews. The quantitative data were analyzed by a statistical package. The qualitative data was used for content analysis.

The results showed that most of the parents had the information needs in terms of information characteristics at the highest level ($\bar{X}= 4.69$) . Secondly, the information content was at a high level ($\bar{X}= 3.86$) and information sources were at a moderate level ($\bar{X}= 3.35$). The results of the interview revealed that most parents played a major role in teaching homework to their children and therefore needed information that was learning content or a homework teaching manual and needed volunteers to teach homework to students with literacy problems. The readiness of mobile devices, smartphones that can study online is different for each family. In families who are ready, they can use Line and Google Meet as the main means of online learning. However, in the on-demand learning on DLTV channel, it was found that most parents did not use it due to device and access limitations. Most parents are more comfortable with on-hand learning than online and on-demand. Moreover, the characteristics of information that most parents agree on are The need for information that is up-to-date, appropriate in quantity, relevant, convenient and easy to access and use to create equal opportunities for quality learners.

Keywords: Information needs; Parent; Teaching management; The coronavirus disease 2019

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ค้นพบที่นครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 และองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2563 และประกาศให้เป็นโรคระบาดทั่วไป ในวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งองค์การยูเนสโกได้มีการรายงานเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2563 ว่า มีจำนวนเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดนี้ ทำให้รัฐบาลกว่า 119 ประเทศ ได้ประกาศปิดสถานศึกษา เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไปทั่วโลก จากการประเมินผลขององค์การยูเนสโก พบว่า 107 ประเทศ มีการปิดสถานศึกษาทั่วประเทศ ทำให้ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนจำนวน 861.7 ล้านคน ทำให้ผู้เรียนนับล้านพบกับภาวะการหยุดชะงักทางการศึกษา (Bureau of International Cooperation, Ministry of Education, 2020) ส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่เสียโอกาสในการเรียนรู้ โดยเฉพาะนักเรียนในครอบครัวที่มีฐานะยากจน เนื่องจากไม่มีรายได้มากพอที่จะนำมาใช้สนับสนุนการเรียนของบุตรหลานเพิ่มเติม ซึ่งการปิดโรงเรียนอาจส่งผลให้นักเรียนกลุ่มนี้หลุดจากระบบการศึกษาในที่สุด ก่อให้เกิดผลเสียต่อเด็กในระยะยาว (Vanichanan, 2020)

สำหรับประเทศไทยสถานการณ์การระบาดเกิดขึ้นในช่วงสถานศึกษาชั้นพื้นฐานปิดภาคเรียน โดยในช่วงต้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2563 และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เลื่อนวันเปิดเทอมภาคเรียนที่ 1 ไปเป็นวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 และได้มีการประกาศแนวทางให้จัดการเรียนแบบออนไลน์อีกครั้ง ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 โดยมาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดจัดการจัดการเรียนการสอนและงดการจัดกิจกรรมที่ต้องมีการรวมกลุ่มของนักเรียนนักศึกษา โดยเน้นการเรียนในรูปแบบออนไลน์ ออนแฮนด์ หรือออนดีมานด์ ตามบริบทของโรงเรียน ประกาศ ณ วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2564 (Ministry of Education, 2021)

จากมาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าว ส่งผลให้โรงเรียนทั้งหมดไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้ เป็นผลให้บทบาทและหน้าที่หลักในการสอนต้องตกอยู่ที่ผู้ปกครองของเด็ก แม้ว่าจะมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ก็ตาม อาทิเช่น การจัดการเรียนแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรมกูเกิลมีต (Google meet) หรือซูม (Zoom) การจัดให้มีใบงาน แบบฝึกหัดแจกจ่ายตามบ้าน เรียกว่า การเรียนรูปแบบออนไลน์ และการเรียนรูปแบบออนดีมานด์ ซึ่ง Vanichanan (2020) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้วิธีดังกล่าวทำให้เด็กบางกลุ่มโดยเฉพาะเด็กในครอบครัวที่มีฐานะยากจนเสียเปรียบ เพราะไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลที่บ้านและผู้ปกครองที่ต้องทำงานเลี้ยงชีพ จึงไม่มีเวลาในการดูแลการเรียนของเด็ก การเรียนที่บ้านจึงเป็นการผลักภาระให้ผู้ปกครอง อาจทำให้เหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในครอบครัวที่ผู้ปกครองไม่มีความพร้อม

จากผลการศึกษาของ Patphol, Saengloetuthai, Intalapaporn, Nakawijit, Meekhobtong & Kanoksinlapatham (2021) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการสนับสนุนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ครอบคลุมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้อยู่ที่โรงเรียนและการเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่ แนวทางการจัดการเรียนรู้ บทบาทผู้สอน การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีกรกล่าวถึงการให้คำปรึกษาผู้ปกครองเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการกำกับดูแลผู้เรียนให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายกรณี และการประสานเครือข่ายชุมชนอาสาพัฒนาผู้เรียนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินบุตรหลานด้วยการสังเกตพฤติกรรม

ซึ่งจะเห็นได้ว่า ครอบครัวและผู้ปกครองเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่นเดียวกับ Khumsiriruk (2020) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดนี้ พบว่า ครอบครัวแต่ละครอบครัวมีความพร้อมและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ในขณะที่โรงเรียนเองก็มีข้อจำกัดเช่นกัน ได้แก่ มิติด้านสวัสดิภาพและการคุ้มครอง มิติด้านการบริหารการเงิน และมิติด้านความปลอดภัยจากการลดการแพร่เชื้อโรคของเด็กและครู ซึ่ง Pinyosinwat (2020) เห็นว่า สถาบันทางการศึกษาควรมีการสำรวจความพร้อม โดยนำข้อมูลพื้นฐานครัวเรือนและความพร้อมในการเรียนทางไกลของนักเรียนมาบูรณาการร่วมกัน เพื่อจัดกลุ่มระดับความเสี่ยงในการเข้าถึงการเรียนทางไกล โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความพร้อม คือ เด็กมีอุปกรณ์ดิจิทัลพร้อมอินเทอร์เน็ต กลุ่มที่มีความเสี่ยง คือ เด็กที่ไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตแต่เข้าถึงไฟฟ้าได้ และกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง คือ เด็กที่ไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต และไม่มีไฟฟ้าใช้ ทั้งนี้ ควรใช้ข้อมูลเพื่อประเมินความพร้อมของผู้ปกครองด้วย เช่น เด็กอยู่กับพ่อแม่หรือไม่ เพื่อวางแผนให้การสนับสนุนเพิ่มเติมแก่ครอบครัวที่ผู้ปกครองไม่พร้อมสนับสนุนบุตรหลานในกรณีที่ต้องเรียนที่บ้าน

เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Mathuros (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุคนิวนอร์มอลโควิด-19 พบว่า มีข้อจำกัดต่อผู้เรียนในทุกระดับที่ครอบครัวมีฐานะยากจนไม่มีรายได้เพียงพอที่จะสนับสนุนอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนของบุตรหลานได้ หรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญที่ไม่มีไฟฟ้า ทำให้เสียโอกาสในการเรียนรู้และส่งผลให้มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนที่ไม่มีความพร้อมเสียโอกาสทางการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสำรวจความพร้อมในการเข้าถึงการเรียน และจัดหาอุปกรณ์และวิธีการใช้อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละครัวเรือนอย่างเพียงพอและทั่วถึง อีกทั้งสามารถถอดบทเรียนการเรียนรู้เพื่อวางแผนในการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

ในขณะที่ต่างประเทศมีการตอบสนองกับการจัดการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 ยกตัวอย่างเช่น รัฐแอลเบอร์ตา ประเทศแคนาดา กระชับหลักสูตรเน้นเนื้อหาจำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ครูสามารถวางแผนการสอนและใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม และมีคู่มือหลักสูตรฉบับย่อสำหรับผู้ปกครอง ส่วนสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญต่อการตอบสนองของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ได้แก่ ฐานข้อมูลสื่อการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงได้ฟรีไม่เสียค่าใช้จ่าย มีการเปิดช่องทางให้หน่วยงานอื่นและแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ เช่น พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดชุมชน เป็นต้น ในขณะที่นิวซีแลนด์มีการเตรียมชุดการเรียนรู้พื้นฐานให้นักเรียน ได้แก่ คู่มือออนไลน์ และชุดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนทุกคนสามารถใช้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ ส่วนรัฐบาลฮ่องกงให้โรงเรียนสำรวจความพร้อมนักเรียนในเรื่องอุปกรณ์ดิจิทัลและจัดหาคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนยืมเรียน เช่นเดียวกับรัฐนิวยอร์กมีการเตรียมไอแพด พร้อมอินเทอร์เน็ตให้นักเรียนยืม 3 แสนเครื่อง ทางด้านรัฐแคลิฟอร์เนียร่วมมือกับบริษัทกูเกิลจัดหาโครมบุ๊ก (Chromebooks) และโมบาย ฮอตสปอต (Mobile Hotspot) ให้นักเรียน และคู่มือให้ผู้ปกครองช่วยเหลือเด็กในการใช้อุปกรณ์ (Pinyosinwat, 2020)

ความต้องการสารสนเทศและการมีสารสนเทศที่เพียงพอจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในสถานการณ์ช่วงการแพร่ระบาดนี้ สารสนเทศมีความสำคัญอย่างมากสำหรับผู้ปกครอง ได้แก่ (1) สารสนเทศด้านสุขภาพและความปลอดภัย ผู้ปกครองต้องการข้อมูลการแพร่ระบาดและมาตรการเพื่อความปลอดภัยของครอบครัว (2) สารสนเทศด้านการศึกษา ผู้ปกครองต้องดูแลการศึกษาของเด็กในช่วงที่โรงเรียนปิดและการเรียนออนไลน์ (3) สารสนเทศด้านเศรษฐกิจ ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีข้อมูลในการงานที่เสี่ยงต่อการเลิกจ้าง และแนวโน้มเศรษฐกิจเพื่อการวางแผนการเงิน และ (4) สารสนเทศด้านสังคมออนไลน์ ซึ่งเด็กสามารถใช้ในการสื่อสารและทำกิจกรรมที่ลดความตึงเครียดในระหว่างการกักตัว โดยสรุปจะเห็นได้ว่า สารสนเทศมีความสำคัญสำหรับผู้ปกครองในช่วงการแพร่ระบาดนี้ เพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพในการดูแลเด็กและครอบครัว ทำให้สามารถเรียนรู้เข้าใจกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้ดี ดังที่ Wilson (1999) ได้นิยาม "ความต้องการสารสนเทศ" ว่าเป็นสถานะที่เกิดขึ้นเมื่อความรู้ของบุคคลไม่เพียงพอในการเรียนรู้ การตัดสินใจหรือการแก้ไขปัญหา ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์ของแต่ละบุคคล ความต้องการสารสนเทศจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการค้นหาข้อมูล การเลือกช่องทางเข้าถึงข้อมูล ความพร้อมในการรับรู้และประมวลผลข้อมูลที่ได้รับ

โรงเรียนบ้านนาเส ตำบลนากะชะ อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนอนุบาล จำนวน 18 คน และประถมศึกษา จำนวน 266 คน รวมทั้งหมด 284 คน ข้าราชการครูและบุคลากร 20 คน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ตั้งอยู่ศูนย์กลางชุมชน (Bannasae School, 2021) เป็นโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบและต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเรื่อง การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ออนไลน์ ออนแฮนด์ และออนติมานด์ จากที่มาและความสำคัญของการวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและจำเป็นดังกล่าว จึงได้สนใจศึกษาความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาเส ตำบลนากะชะ อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งคาดว่าจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งในเชิงปฏิบัติการและเชิงนโยบาย สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนหน่วยงานภาคเอกชนและภาคประชาสังคม สามารถใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากสภาวะการณ์ของโลกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาเส ตำบลนากะชะ อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยมุ่งเน้นศึกษาความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาเส ตำบลนากะชะ อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนบ้านนาเส ตำบลนากะชะ อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 266 คน โดยผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียน 1 คน เท่ากับ ผู้ปกครอง 1 คน ดังนั้น จากจำนวนของนักเรียนจึงสามารถเทียบเคียงเป็นจำนวนของผู้ปกครองได้เท่ากับ 266 คน ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ของ Srisa-Ard (2002) โดยคิดเป็นร้อยละ 25 จากจำนวนประชากร กำหนดเป็นสัดส่วนในแต่ละระดับชั้นได้เป็น 4 : 1 และสุ่มอย่างง่ายโดยจับฉลากเลขที่ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น จนครบตามจำนวนที่กำหนด ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ มีจำนวน 68 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ มีจำนวน 36 คน

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยประยุกต์จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาออกแบบเครื่องมือการวิจัยให้เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ โดยการกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ และรูปแบบข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งการวิจัยนี้เป็นวิจัยที่รวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

แบบสอบถาม เพื่อสำรวจความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาเส ตำบล นากะชะ อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert rating scale) จำนวน 5 ระดับ ประกอบด้วย เนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ (7 ข้อคำถาม) แหล่งสารสนเทศที่ต้องการ (9 ข้อคำถาม) และลักษณะสารสนเทศที่ต้องการ (4 ข้อคำถาม)

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยมีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านสาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ สารสนเทศศึกษา และเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Item-Objective Congruence Index) ผลการประเมินอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ของการหาค่า IOC ที่กำหนดไว้ว่า ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 มีความเที่ยงตรงสามารถใช้ได้ และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความน่าเชื่อถือด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha) ด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์สถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.82 ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับได้มากกว่า 0.70 (Nunnally, 1978) ซึ่งสรุปได้ว่า งานวิจัยนี้มีคุณภาพของเครื่องมือวิจัยตามเกณฑ์การตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและมีความเชื่อมั่น สามารถเชื่อถือได้

แบบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาเส ตำบลนากะชะ อำเภอนาวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ประเด็น ได้แก่ เนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ แหล่งสารสนเทศที่ต้องการ และลักษณะสารสนเทศที่ต้องการ โดยสัมภาษณ์เหตุผล ความจำเป็น ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับความต้องการสารสนเทศและพฤติกรรมทางสารสนเทศ ซึ่งมีเกณฑ์ที่คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยจะต้องเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 หรือมีความเกี่ยวข้องในการเรียนการสอนออนไลน์ของนักเรียนที่บ้าน

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ โดยนักศึกษาในพื้นที่ชุมชน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองของนักเรียนหรือผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้ รวบรวมได้จำนวน 68 ชุด (คิดเป็นร้อยละ 100) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน 2564 หลังจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ตั้งแต่เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2564 โดยสัมภาษณ์ไปทั้งสิ้น 36 คน ใช้เวลาโดยเฉลี่ย 25 นาที ต่อคน เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมการคำนวณทางสถิติต่อไป

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert rating scale) จำนวน 5 ระดับ ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ต้องการมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ต้องการมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ต้องการปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ต้องการน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ต้องการน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย (Joshi, Kale, Chandel & Pal, 2015) ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง ต้องการมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง ต้องการมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง ต้องการปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง ต้องการน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง ต้องการน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมการคำนวณทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลความหมายของค่าคะแนน

เฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยนำเสนอผลของการวิเคราะห์ในรูปแบบของข้อความควบคู่กับตารางเพื่อประกอบการอธิบายผลการวิจัย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้การกำหนดคำว่า “ผปค” ตามด้วยตัวเลขแสดงลำดับที่สัมภาษณ์ เป็นสัญลักษณ์ในการแปลผล แล้วประมวลผลข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปความ จับประเด็น โดยนำเสนอผลของการวิเคราะห์ในรูปแบบของความเรียง และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่ออธิบายผลการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านนาเส ตำบลนาเกาะ อำเภอนางรอง จังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=68)

ข้อคำถาม	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	21	30.88
หญิง	47	69.12
อายุ		
20 - 25 ปี	2	2.94
26 - 35 ปี	9	13.24
36 - 40 ปี	31	45.59
40 ปีขึ้นไป	26	38.24
วุฒิการศึกษา		
ประถมศึกษา	25	36.76
มัธยมศึกษา	28	41.18
ปริญญาตรี	15	22.06
อาชีพ		
เกษตรกร	38	55.88
ค้าขาย	15	22.06
ข้าราชการ	4	5.88
ธุรกิจส่วนตัวอื่น ๆ	11	16.18

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จำนวน 47 คน (ร้อยละ 69.12) เป็นเพศหญิง โดยผู้ปกครองจำนวนสูงสุด 31 คน (ร้อยละ 45.59) มีอายุ 36-40 ปี รองลงมาเป็นผู้ปกครองที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 38.24) และผู้ปกครองที่มีอายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 13.24) เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองจำนวนสูงสุด 28 คน (ร้อยละ 41.18) มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 25 คน (ร้อยละ 36.76) และระดับปริญญาตรี จำนวน 15 คน (ร้อยละ 22.06) เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 38 คน (ร้อยละ 55.88) รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย จำนวน 15 คน (ร้อยละ 22.06) และธุรกิจส่วนตัวอื่น ๆ จำนวน 11 คน (ร้อยละ 16.18)

ความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลการศึกษาความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นำเสนอได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ประเด็นที่ศึกษา	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เนื้อหาสารสนเทศ	3.86	0.89	มาก
1.1 ปฏิทินการศึกษา ตารางเรียน ตารางสอบ	3.79	0.74	มาก
1.2 เนื้อหาการเรียน หรือ คู่มือแนวทางการสอนสำหรับผู้ปกครอง	4.50	0.50	มากที่สุด
1.3 ผลการเรียนรู้ของนักเรียน	4.07	0.82	มาก
1.4 ข่าวประชาสัมพันธ์	3.65	0.92	มาก
1.4.1 กำหนดรับส่งหนังสือเรียน แบบฝึกหัด ค่าอาหารกลางวัน เงินเยียวยา	4.21	0.72	มาก
1.4.2 กำหนดการประชุมผู้ปกครอง	3.03	0.71	ปานกลาง
1.4.3 กำหนดการเปิดเรียนในรูปแบบต่าง ๆ	4.01	1.01	มาก
1.4.4 กิจกรรมต่าง ๆ	3.37	0.69	ปานกลาง
2. แหล่งสารสนเทศ	3.35	1.28	ปานกลาง
2.1 รูปแบบออนไลน์ (Online)	3.59	1.29	มาก
2.1.1 เว็บไซต์	1.99	0.76	น้อย
2.1.2 ไลน์	4.62	0.49	มากที่สุด
2.1.3 เฟซบุ๊ก	4.18	0.71	มาก
2.1.4 ภูเก็ต	2.82	0.91	ปานกลาง
2.2 รูปแบบออนแฮนด์ (On-Hand)	4.32	1.03	มาก
2.3 รูปแบบออนดีมานด์ (On-Demand) ทางช่อง DLTV	3.07	1.21	ปานกลาง
2.3.1 ทิวทัศน์และดาวเทียม	2.68	1.21	ปานกลาง
2.3.2 ยูทูปชาแนล ทาง DLTV Channel	4.06	0.79	มาก
2.3.3 เว็บไซต์ DLTV ทาง https://www.dltv.ac.th	3.15	1.04	ปานกลาง
2.3.4 โมบายแอปพลิเคชันของ DLTV	2.38	1.07	น้อย
3. ลักษณะสารสนเทศ	4.69	0.46	มากที่สุด
3.1 ความทันสมัยของข้อมูล (Timeliness)	4.74	0.44	มากที่สุด
3.2 ปริมาณและความเหมาะสมของข้อมูล (Appropriateness)	4.63	0.49	มากที่สุด
3.3 ความสะดวกต่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูล (Accessibility)	4.69	0.47	มากที่สุด
3.4 การใช้งานง่าย (User Friendly)	4.69	0.47	มากที่สุด
ภาพรวม	3.97	0.88	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศในด้านลักษณะสารสนเทศ ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.69) รองลงมา

คือ **ด้านเนื้อหาสารสนเทศ** ระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) และ**ด้านแหล่งสารสนเทศ** ระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.35$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกประเด็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านลักษณะสารสนเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศในเรื่องความทันสมัยของข้อมูล ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$) รองลงมา คือ ความสะดวกต่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการใช้งานง่าย ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$) และปริมาณและความเหมาะสมของข้อมูล ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) **ด้านเนื้อหาสารสนเทศ** ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศในเรื่องเนื้อหาการเรียน หรือ คู่มือแนวทางการสอนสำหรับผู้ปกครอง ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$) รองลงมา คือ ข่าวประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกำหนดการรับส่ง สมุดหนังสือเรียน แบบฝึกหัด ใบงาน ค่าอาหารกลางวัน เงินเยียวยา ระดับมาก ($\bar{X}=4.21$) **ด้านแหล่งสารสนเทศ** ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศในรูปแบบออนแฮนด์ (On-Hand) ระดับมาก ($\bar{X}=4.32$) รองลงมา คือ รูปแบบออนไลน์ (Online) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$) ซึ่งช่องทางไลน์ ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$) ในขณะที่ช่องทางเว็บไซต์ ระดับน้อย ($\bar{X}=1.99$) ส่วนรูปแบบออนดีมานด์ทางช่อง DLTV ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$) โดยยูทูปชาแนล ระดับมาก ($\bar{X}=4.06$) ในขณะที่ทีวีดิจิทัลและดาวเทียม ปานกลาง ($\bar{X}=2.68$) จะเห็นได้ว่า รูปแบบออนไลน์ พบว่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 1.29 ซึ่งสังเกตได้ว่าค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวที่แตกต่างกัน

ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ศึกษาใน 3 ประเด็น พบว่า

ความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศ พบว่า เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ทั้งการเรียนออนไลน์ ออนแฮนด์ หรือออนดีมานด์ ผู้ปกครองจะต้องไปรับเอกสาร สมุด หนังสือ แบบฝึกหัดและใบงานที่โรงเรียน แล้วกลับมาให้นักเรียนเรียนที่บ้าน บางครั้งเวลานักเรียนทำการบ้านก็จะเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองและคนในครอบครัวที่จำเป็นต้องทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนเพื่อที่จะสามารถสอนการบ้านหรืออธิบายให้บุตรหลานฟังได้ ส่วนใหญ่มักเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ที่ยังอ่านเขียนได้ไม่คล่องเท่าที่ควรจะเป็น

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครอง/คนในครอบครัว/คนที่มีบทบาทหลัก ๆ ในการสอนการบ้านให้บุตรหลาน ส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนหรือคู่มือการสอนการบ้านให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครอง รวมทั้งการจัดอาสาสมัครเพื่อสอนหนังสือตามบ้านให้แก่เด็กนักเรียนที่เรียนไม่ทันหรือมีปัญหา ด้านการอ่านออกและเขียนได้ เห็นได้จากบทสัมภาษณ์ที่ว่า “...ผู้ปกครองเองก็สอนไม่ค่อยถูก ความรู้ตนเองก็ไม่ได้สูงมาก เนื้อหาหรือรูปแบบบทเรียนทุกวันนี่ก็ไม่ได้เรียนเหมือนสมัยตนเองเรียน บางเรื่องก็ไม่ค่อยเข้าใจว่าต้องตอบอะไร สอนอะไร ช่วงโควิดมาแรกๆ ที่ต้องเรียนอยู่ที่บ้าน ทางโรงเรียนมีแต่แบบฝึกหัดให้ ไม่รู้เลยจริง ๆ ว่าต้องค้นเนื้อหาเรียนจากไหนเอามาอธิบายมาสอนลูก บ้านข้าง ๆ ดีหน่อยเขามีมือถือที่พอจะค้นอินเทอร์เน็ตได้ แต่ของเรามือถือยังเป็นแบบปุ่มกดอยู่เลย...” (ผปค8) “...เด็กมีปัญหาเรื่องการอ่าน การเขียน เวลาสอนการบ้านก็ลำบาก และตนเองก็ไม่ค่อยมีเวลาช่วยสอน เพราะต้องทำงานตลอด อยากให้มีคนมาช่วยสอนลูกที่บ้านให้เหมือนกัน เป็นคุณครูหรืออาสาสมัครอะไรก็ได้ เพราะผู้ปกครองเองก็ไม่มีรายได้มากพอที่จะจ้างคนมาสอนพิเศษ...” (ผปค10)

ความต้องการด้านแหล่งสารสนเทศ พบว่า ไลน์ เป็นช่องทางที่ใช้ติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนเป็นหลัก โดยเฉพาะครอบครัวที่มีความพร้อมทางอุปกรณ์มือถือสมาร์ทโฟน เนื่องจากเป็นแอปพลิเคชันที่ใช้งานอยู่แล้วตั้งแต่ก่อนที่โรงเรียนจะจัดการเรียนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และได้ใช้งานเพื่อการติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียนมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะในช่วงที่ต้องจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า สำหรับครอบครัวที่มีความพร้อมทางอุปกรณ์มือถือแบบสมาร์ทโฟนที่สามารถเรียนออนไลน์ ผู้ปกครองจะคุ้นเคยกับการเรียนออนไลน์ด้วยการใช้ไลน์และยูทูปเป็นหลัก สำหรับการเรียนแบบออนดีมานด์ทางช่อง DLTV ผ่านทีวี ยูทูป เว็บไซต์ หรือโมบายแอปพลิเคชันของ DLTV พบว่า ผู้ปกครองไม่ได้ใช้เนื่องจากการข้อจำกัดความพร้อมทางอุปกรณ์และการเข้าถึง ผู้ปกครองสะดวกการเรียนแบบออนแฮนด์มากกว่าแบบ

ออนไลน์และออนดีมานด์ ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ที่ว่า “...บางครั้งก็ทราบข่าวจากคุณครูบ้าง จากผู้ปกครองด้วยกันบ้าง จากไลน์กลุ่มห้องเรียนบ้าง...” (ผปค3) “...บ้านเราไม่มีมือถือแบบที่ใช้ ไลน์ ได้ เรามีแต่แบบปุ่มกดก็อาศัยทราบข่าวจากผู้ปกครองด้วยกันบ้าง จากครูบ้าง เวลาเรียนออนไลน์ก็อาศัยเครื่องคนอื่นเรียนพร้อมกันหลาย ๆ คน...” (ผปค11) “...ช่วงที่ต้องเรียนออนไลน์ ครูจะส่งลิงก์ ภูเกิลมีตมาใน ไลน์ แล้วให้เข้าเรียนกันทางนั้น บ้านไหนไม่มีมือถือที่เข้าเรียนได้ ก็จะนัดกันมานั่งเรียนด้วยกัน...” (ผปค1)

แม้ว่าจำเป็นต้องเรียนออนไลน์ด้วยการส่งลิงก์ภูเกิลมีตไปทางไลน์ แต่ผู้ปกครองมีความเห็นว่าการเรียนแบบออนแฮนด์สะดวกที่สุด เพราะครอบครัวไม่มีอุปกรณ์สำหรับเรียนออนไลน์ อีกทั้งเด็กช่วงชั้นประถมต้นการนั่งเรียนหน้าจออาจไม่ได้ผล ทั้งเรื่องสมาธิและเรื่องสุขภาพของสายตา ในขณะที่เด็กประถมปลายการเรียนออนไลน์อาจเพิ่มความเครียดให้กับเด็กมากยิ่งขึ้น เช่น ความเครียดสะสมจากการเรียนไม่ทัน การฟังไม่ทัน การไม่เข้าใจเนื้อหา ไม่รู้จะปรึกษาใคร ซึ่งแน่นอนว่าการเรียนออนแฮนด์สะดวกที่สุดแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าดีที่สุด เห็นได้จากบทสัมภาษณ์ที่ว่า “...สะดวกเรียนแบบที่ไปปรับเปลี่ยนเรียนมาเรียนที่บ้านมากกว่าเปิดห้องเรียนออนไลน์ เพราะที่บ้านไม่ได้มีมือถือที่เข้าเรียนออนไลน์ได้...” (ผปค12) “...สงสารบุตรหลานเหมือนกัน พอเรียน ๆ พอไม่เข้าใจ ตามไม่ทันก็ไม่รู้จะปรึกษาใครหันมาถามผู้ปกครอง เราก็ไม่ได้นั่งเรียนด้วยก็ไม่รู้จะสอนยังไง บางเนื้อหาที่อธิบายให้บุตรหลานฟังไม่ถูก...” (ผปค10)

สำหรับการเรียนในรูปแบบออนดีมานด์ทางช่อง DLTV พบว่า มีอุปสรรคเรื่องการเข้าถึงช่องทางต่าง ๆ เช่น กรณีที่เป็นช่องยูทูป เว็บไซต์ หรือโมบายแอปพลิเคชันของ DLTV จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือสมาร์ตโฟน กรณีที่เป็นทีวีดิจิทัลและดาวเทียม ต้องมีการตั้งค่า เห็นได้จากบทสัมภาษณ์ที่ว่า “...แบบที่ให้อุปกรณ์ที่มีครูสอน ไม่ค่อยได้เปิดให้เด็กดู เพราะทำไม่เป็น...” (ผปค8) “...ที่เบียดูยูทูป ให้เรียนของช่องที่เป็นครูสอน ก็ไม่ได้เปิดให้เด็กดูนะ เพราะเราไม่มีมือถือแบบที่เปิดได้ ทำได้เท่าที่ทำได้แบบฝึกหัด สอนเองบ้าง ให้คนในครอบครัวช่วย ๆ กันบ้าง...” (ผปค11)

ความต้องการด้านลักษณะสารสนเทศ พบว่า ผู้ปกครองต้องการสารสนเทศที่มีลักษณะทันสมัย มีปริมาณและความเหมาะสม สะดวกต่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และใช้งานง่าย เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะข่าวประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของทางโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งในบางครั้งข้อมูลข่าวสารมีปริมาณที่มาก ส่งผลให้อาจตกหล่นบางข่าวสำคัญไปได้

ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ผู้ปกครองแต่ละครอบครัวมีความพร้อมในการรับมือกับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่แตกต่างกัน แต่ที่มีความคิดเห็นตรงกันคือ เพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันให้แก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ จึงต้องการสารสนเทศที่มีลักษณะทันสมัย ปริมาณเหมาะสม ตรงตามความต้องการ สะดวกและง่ายต่อการเข้าถึงใช้งาน ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้ “อาศัยตามข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนจากทางไลน์บ้าง หรือผู้ปกครองด้วยกันบ้าง ช่วงแรก ๆ ข้อความในไลน์เยอะมาก มีหลายกลุ่มเต็มไปหมด” (ผปค1) “ผู้ปกครองไม่มี ไลน์ เวลาตามข่าวสารต่าง ๆ จากทางโรงเรียนก็ยากนิดหน่อย อาศัยว่าทราบข่าวจากเพื่อน ๆ ผู้ปกครองด้วยกันบ้าง จากคุณครูบ้าง” (ผปค11)

การอภิปรายผล

เมื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ร่วมกับผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง สรุปได้ว่ามีความสอดคล้องกัน โดยผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียน กล่าวคือ ต้องการสารสนเทศในรูปแบบที่เป็นคู่มือการเรียนการสอนการบ้านให้นักเรียน โดยเป็นคู่มือที่ง่ายต่อการเข้าใจสำหรับผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองในการสอนการบ้านให้นักเรียนได้ รวมทั้งการจัดให้มีคณบดีทำงานหรือกลุ่มอาสาสมัครเพื่อสอนหนังสือตามบ้านให้นักเรียนที่เรียนไม่ทันหรือมีปัญหาด้านการอ่านออกและเขียนได้ สำหรับครอบครัวที่มีความพร้อมทางอุปกรณ์มือถือ

แบบสมาร์ทโฟนที่สามารถเรียนออนไลน์ ผู้ปกครองจะคุ้นเคยกับการเรียนออนไลน์ด้วยการใช้ไลน์และยูทูปเป็นหลัก ในขณะที่การเรียนแบบออนดีมานด์ทางช่อง DLTV ผู้ปกครองไม่ได้ใช้เนื่องจากการข้อจำกัดความพร้อมทางอุปกรณ์และการเข้าถึง กล่าวคือ ผู้ปกครองสะดวกการเรียนแบบออนแฮนด์มากกว่าแบบออนไลน์และออนดีมานด์ ซึ่งเห็นได้ว่า ผู้ปกครองแต่ละครอบครัวมีความศักยภาพและความสามารถในการรับมือกับการจัดการเรียนการสอน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่แตกต่างกัน แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า สารสนเทศต้องมีลักษณะทันสมัย อยู่ในปริมาณสอดคล้องความต้องการการใช้งานอย่างเหมาะสม ที่สำคัญต้องสะดวกและง่ายต่อการเข้าถึง ซึ่งเหล่านี้จะสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันให้แก่ผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

ผลการศึกษาความต้องการสารสนเทศของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในด้านความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศ พบว่า ผู้ปกครองมีหน้าที่ในการสอนการบ้านให้บุตรหลาน เนื่องจากนักเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาจึงมีข้อจำกัดในเรื่องความสามารถและความคล่องตัวในการจัดการตนเองเพื่อการเรียนรูปแบบออนไลน์ ดังนั้น บุคคลที่มีบทบาทและหน้าที่หลักในการจัดการให้นักเรียนสามารถเข้าเรียนผ่านระบบออนไลน์ได้ รวมทั้งการสอนการบ้าน จึงเป็นผู้ปกครอง และคนในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ Manlae, Prathum, Kaew-On & Chamnian (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบและการปรับตัวของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในประเด็นการปรับตัวด้านการศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการขอให้คนรู้จักสอนหนังสือให้ลูก/หลาน แต่ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผู้ปกครองไม่สามารถจ้างครูสอนพิเศษเสริมให้แก่บุตรหลานของตนเองได้เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องรายได้ของครอบครัว ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ Manlae, Prathum, Kaew-On & Chamnian (2021) ที่พบว่า มีการจ้างครูสอนพิเศษเพิ่มให้ลูก สำหรับด้านความต้องการด้านแหล่งสารสนเทศ พบว่า ความพร้อมทางอุปกรณ์มือถือแบบสมาร์ทโฟนที่สามารถเรียนออนไลน์ของแต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกัน ในครอบครัวที่มีความพร้อมจะใช้ไลน์และยูทูปในการเรียนออนไลน์เป็นหลัก สำหรับครอบครัวที่สะดวกการเรียนแบบออนแฮนด์มากกว่าแบบออนไลน์มักเป็นครอบครัวที่ไม่พร้อมเนื่องจากด้วยส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นกลุ่มเกษตรกร ประกอบกับรายได้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดนี้ค่อนข้างมีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ Oonsapiv & Nunthachaiya (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการของการจัดการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 โรงเรียนวัดด่านสำโรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองยังไม่มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน เช่นเดียวกับ Thonghattha (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า มีนักเรียนจำนวนหนึ่งไม่มีอินเทอร์เน็ตในการใช้งานทำให้เรียนและทำการบ้านไม่ทันเพื่อน และมีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่ไม่มีคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนแบบออนไลน์หรือแม้แต่โทรศัพท์มือถือ สำหรับความต้องการด้านลักษณะสารสนเทศ พบว่า ผู้ปกครองแต่ละครอบครัวมีความคิดเห็นตรงกันคือ มีความต้องการสารสนเทศที่ทันสมัย มีปริมาณที่เหมาะสม ตรงตามความต้องการ ง่ายต่อการเข้าถึงและใช้งาน ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับ Kedpocha & Suksomjit (2015) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองในการส่งเสริม การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดประชานาถ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยอันดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ด้านเนื้อหาสารสนเทศที่ผู้ปกครองต้องการ โรงเรียนและชุมชนควรมีการวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและแก้ไขข้อจำกัดของผู้ปกครองและโรงเรียนในการดำเนินงานร่วมกัน

เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในขอบเขตที่สามารถเป็นไปได้ ยกตัวอย่างเช่น ในการดำเนินการระยะสั้น โรงเรียนและชุมชนอาจร่วมมือกันเพื่อจัดตั้งอาสาสมัครจากกลุ่มนักศึกษาหรือเครือข่ายจิตอาสาต่าง ๆ ช่วยสอนหนังสือตามบ้านให้แก่เด็กที่เรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ หรือโรงเรียนควรมีการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ฉบับเข้าใจได้ง่ายสำหรับผู้ปกครองใช้เป็นแนวทางในการสอนบุตรหลานที่บ้าน ซึ่งอาจเทียบเคียงกับคู่มือครูแต่ปรับปรุงและเรียบเรียงให้สั้นและกระชับ เข้าใจง่ายให้เหมาะสมสำหรับผู้ปกครอง **ด้านแหล่งสารสนเทศที่ผู้ปกครองต้องการ** โดยเฉพาะเรื่องการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ไปยังผู้ปกครอง โรงเรียนควรปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับครอบครัวที่มีความพร้อมที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีนโยบาย แนวทาง และแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากสภาวะการณ์ของโลก จากการถอดบทเรียนจากการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วยการระดมการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมืออื่น ๆ และเปิดโอกาสภาคเอกชนภาคประชาสังคมที่มีความเชี่ยวชาญด้านระบบการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา แลกเปลี่ยนเครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการตอบสนองต่อการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต และตระหนักถึงข้อจำกัดของความพร้อมทางด้านต่าง ๆ ของแต่ละชุมชนเป็นสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น การใช้เทคโนโลยีสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ออนไลน์ การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลา การพัฒนาแอปพลิเคชันที่สามารถสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านช่องทางทางโซเชียลมีเดีย เพื่อเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์และการแบ่งปันความรู้ระหว่างนักเรียนและผู้สอน

References

- Bannasae School. (2021). *Student information*. Retrieved 2021, June 20, from <https://bannase.ac.th> (in Thai)
- Bureau of International Cooperation, Ministry of Education. (2020). *The COVID-19 pandemic has disrupted education around the world*. Retrieved 2021, January 25, from <https://bic.moe.go.th/index.php/gallery/2021-08-29-21-34-25/2366-covid-19-19-3-2563> (in Thai)
- Joshi, A., Kale, S., Chandel, S., & Pal, D.K. (2015). Likert scale: explored and explained. *British Journal of Applied Science & Technology*, 7(4), 396.
- Kedpocha, J., & Suksomjit, P. (2015). Parents' Needs for the Promotion of Computer Technology Instructional Management at Wat Prachanart School under Nakhon Pathom Educational Service Office Area 2. *Academic Journal Phranakhon Rajabhat University*, 4(1), 166–177. (in Thai)
- Khumsiriruk, W. (2020). *The actual condition, the expected condition and the need are necessary. school management In the situation of the epidemic of coronavirus disease 2019 (COVID-19) of the sub-district quality schools*. (Research report). Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (in Thai)

- Manlae, W., Prathum, B., Kaew-On, S., & Chamnian, K. (2021). Effects and adjustment of people during covid-19 pandemic In Nakhon Si Thammarat. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(11), 327-340. (in Thai)
- Mathuros, S. (2021). Management Education Online in the NEW NORMAL COVID-19. *Rajapark Journal*, 15(40), 33-42. (in Thai)
- Ministry of Education. (2021). Announcement of the Ministry of Education issued measures to prevent and control the spread of COVID-19 WORK FROM HOME 90%, focusing on using the Online system in meetings, working and enrolling for further studies. Retrieved 2021, May 25, from <https://www.moe.go.th/ประกาศ-ศธ-ออกมาตรการป้อ/> (in Thai)
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory*. New York: McGraw.
- Oonsapiv, J., & Nunthachaiya, S. (2021). Problems and Needs of Learning Management during the Covid-19 Situation at Watdan Samrong School Primary Educational Service Area Office Samutprakan District 1. *Journal of Modern Learning Development*, 6(4), 49-66. (in Thai)
- Patphol, M., Saengloetuthai, J., Intalapaporn, C., Nakawijit, R., Meekhobtong, S., & Kanoksinlapatham, H. (2021). A blended learning management approach to develop the potential of learners at the basic education level in the situation of the coronavirus disease 2019 (COVID-19) epidemic. Bangkok: Office of the Education Council. (in Thai)
- Pinyosinwat, P. (2020). *How to organize teaching and learning in the situation of COVID-19: from foreign lessons to Thai learning management*. Retrieved 2021, May 20, from <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic> (in Thai)
- Srisa-Ard, B.(2002). *Preliminary research principles*. (7 th. Ed.). Bangkok: Suwiriyasas. (in Thai)
- Thonghattha, M. (2021). The Situation of Online Learning Management during the COVID-19 Pandemic of Foreign Languages Department Teachers at Pakphanang School in Nakhon Si Thammmarat Province. *Journal of Lawasri*, 5(1), 43-52. (in Thai)
- Vanichanan, P. (2020). *Basic education in the era of Covid-19: how to open and close schools?*. Retrieved 2021, May 20, from <https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown> (in Thai)
- Wilson, T. D. (1999). Models in information behavior research. *Journal of Documentation*, 55(3), 249-270.

ผู้เขียน

นางสาวกมลวรรณ ศรีอักษร

นักศึกษานิเทศศาสตร์ ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะเข่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: 6111226001@nstru.ac.th

นางสาวปริญญ์ จักรมานนท์

นักศึกษาปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะเข่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: 6111226004@nstru.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริญาพร ปรีชา

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะเข่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: siriyapron_pre@nstru.ac.th

